

Schaduw van een kind Isla Morley

Hoofdstuk 1

‘Een slecht voorteken,’ zou mijn grootmoeder, haar blik op de hemel gericht, gemompeld hebben. Meer zou ze niet hebben hoeven zeggen en Beauty zou geknikt hebben, haar schort en de gesteven *doek* die haar kleine krullen bedekte hebben afgedaan en door de achterdeur de Afrikaanse nacht met zijn zieke maan in zijn gelopen. Het Kaapse *veldt* was anders bij nacht, vol van de geuren van het *fynbos*; een ding met zijn eigen hartslag, zijn eigen geluiden en zijn eigen bedreigingen. Kinderen werden in de schemering binnengeroepen van de hitte van het *veldt*, lang voordat de aarde afkoelde en de uitgesleten paden begonnen te trillen onder de onzichtbare stappen van de voorouders en de gevaarlijke Tokoloshe, lang voordat de maan boven de *kopjes* in het oosten opkwam. Onder een slechte maan ging echter niemand het *veldt* op... zelfs de geesten van de voorouders niet. Alleen een sangoma, een medicijnvrouw, op wier magie haar oude blanke mevrouw was gaan vertrouwen. Beauty Masinama, die opgegroeid was in de traditie van de Ndebele-stam, wist alles over maantijdingen. Mijn grootmoeder, wier bijgelovigheid zich ontwikkelde in de barst tussen haar christelijk geloof en de traditionele kennis van haar Schotse voorouders, wist er ook van.

Beauty zou met weloverwogen haast de rimboe in gelopen zijn, naar de voet van het *kopje* waarboven de zieke maan opkwam, naar de bron van haar *muti*, haar medicijn. Wanneer ze voordat de maan zijn boog had voltooid terugkeerde naar de boerderij -- haar varkensleren buidel vol takjes, stenen, botjes en veren rammelend bij elke stap -- zou Beauty een liturgie zo oud als de heuvels zelf hebben gezongen. Pas nadat ze haar spullen in een ingewikkeld patroon op de achterveranda had neergelegd en onder de slechte maan het bloed van de lang geleden gestorvenen met haar bezweringen had gewekt, zou ze de kamer van mevrouw binnen gaan met haar ochtendthee en haar geruststellende, tandeloze glimlach: alles zou goed komen. Misschien.

In Afrika heb je goede manen en slechte manen. Goede manen voorspellen overvloed en geluk, zoals de langverwachte geboorte van een stamhoofd, een huwelijk, bezoek van familieleden of regen. Verduisterde manen, gele manen en ondersteboven hangende maansikkels zijn slecht; ze brengen honger, een mislukte oogst, oorlog, ziekte. Een maan met een tere lichtkrans eromheen -- een lus, noemen de sangoma's die -- betekent maar één ding: de dood. Maar hier in Honolulu, een halve draai om haar as verderop, wordt de wereld volop verlicht door lampen en neemt nauwelijks iemand de moeite omhoog te kijken.

Het is een koele avond en de dikke, donkere wolken rollen precies volgens schema over de bergen achter ons heen. Solly wil terug naar binnen; hij laat zijn uitgebreide rondje schieten en tilt snel zijn poot op tegen de brievenbus van mevrouw Chung. Goed zo, jongen. Ik kijk nog een keer naar de maan en zijn krans voordat beide schuilgaan achter de wolken en krijg een akelig voor gevoel dat me naar een van Beauty's bezweringen doet verlangen.

Ik word wakker met een stijve nek en een keel die aanvoelt als schuurpapier. Elke ademteug brandt en ik verwacht bijna bij elke uitademing stoom uit mijn neus te zullen blazen. Mijn linkeroor steekt en ik hoor mijn bloed door mijn hoofd stromen. Net op dat moment marcheert Cleo mijn slaapkamer binnen en gaat ze naast mijn bed in de houding staan. ‘Mammie,’ beveelt ze, ‘deze aandoen!’ Met ‘deze’ bedoelt ze haar paarse badpakje, dat volstrekt ongeschikt is voor een naar Hawaïaanse maatstaven frisse voorjaarsochtend.

‘Lieve schat,’ kras ik, terwijl ik tussen gezwollen oogleden door kijk die nog vol slaapkorstjes zitten, ‘denk je niet dat het daar te koud voor is?’

‘Doe hem aan!’ beveelt ze.

‘Kalm aan, laat me eerst even opstaan,’ zeg ik, wetend dat ik de puf niet heb om deze strijd te winnen.

‘Doe aan, doe aan, doeaandoeaandoeaan!’

‘Alsjeblieft!’ Ik draai me om en kijk haar klaarwakker en boos aan. ‘Niet gaan jengelen!’

‘Doe je hem dan aan?’ houdt ze vol en ik vraag me af of driejarigen een selectief gehoor hebben, zoals echtgenoten van zeurende oude vrouwen.

Ik zit barvoets te huiveren, houd haar badpakje omhoog zodat ze er eerst de ene en dan de andere voet in kan steken, en probeer te negeren dat mijn hoofd aanvoelt als een watermeloen die elk moment van zijn plek kan rollen. Voor ik de kans krijg de schouderbandjes omhoog te trekken, rukt ze die uit mijn handen. ‘Kan ik zelf wel!’ zegt ze.

‘Prima,’ zeg ik, en ik steek mijn hand uit naar mijn badjas. Eén voet vind een slof. ‘Godverdomme, Solly,’ mopper ik, want in plaats van de andere pluizige slof voel ik alleen de nat gekwijlde resten van het exemplaar dat aan de hond ten prooi is gevallen.

‘Mammie!’ berispt Cleo me. ‘Je gebruikt alweer de naam van de Heer.’

‘Zeg het maar niet tegen je vader,’ grom ik.

Greg ligt nog op de bank te slapen als ik beneden kom en ik rol met mijn ogen tegen de onzichtbare wezens die misschien wel en misschien ook niet in de eenzame hoekjes van ons huis wonen. Vandaag is het donderdag, de laatste dag van mijn vakantie, en ik kijk er niet naar uit om terug te keren naar de wereld van de deadlines. Ik voel de wrok als gal naar boven komen: ik zou willen dat Greg eens één keer opstond om naar Cleo’s pijpen te dansen en aan haar eindeloze lijst van bevelen te gehoorzamen. Ik gooi het deurtje van de magnetron expres hard dicht en hij schrikt wakker en zegt: ‘Hè, wat?’

Het bonkende geluid dat de trap afdaald is Cleo met mijn zilverkleurige pumps, die de laatste keer dat ze het daglicht zagen -- de vorige eeuw waarschijnlijk -- nog in de mode waren. Greg frons z’n wenkbrauwen en wrijft over zijn voorhoofd bij het gedreun op de parketvloer. ‘Cleo!’ roept hij.

‘Morgen, pappie,’ kirt ze.

‘Cleo, kun je mammies schoenen even uittrekken?’

‘Worden de burens anders wakker?’ vraagt ze.

‘Ja, dat zou best kunnen,’ antwoordt hij. ‘Ik ben er in elk geval wakker van geworden en je zult er ook beslist de kat mee wakker maken.’

Ze grinnikt sadistisch als ze Pilgrim opgekruld en in diepe slaap op de schommelstoel ziet liggen. Vastbeslotener dan ooit om de pumps aan te houden stampet ze naar hem toe en zegt: ‘Pilgrim! Wakker worden!’ Daarna brult ze en het arme dier stuift langs haar heen voor ze hem kan pakken. Ik zet een beker warme melk op haar plaats aan tafel en maak voor mezelf een kop thee en een sneetje toast klaar.

‘Heb je vannacht het onweer gehoord?’ vraagt Greg.

Ik schud mijn hoofd. ‘Ik heb wel de slechte maan gezien voor we naar bed gingen.’

‘Het begon rond een uur,’ vervolgt hij, mijn opmerking negerend. Greg vindt het niet fijn als Afrika via mij ons leven binnen sijpelt, alsof hij een missionaris is die zijn bekeerlingen terug ziet vallen in hun heidense geloof. ‘Ik kon niet meer slapen, dus ben ik maar een tijdje beneden gebleven. Maar er zijn overstromingen geweest in het dal,’ zegt hij als hij langs me heen naar de koelkast loopt.

‘Duim je mee?’ Hij bedoelt voor het nieuwe garagedak, dat nu zijn eerste test heeft gehad. Ik knik.

‘Wat is er aan de hand?’ vraagt hij.

Ik wijs naar mijn keel.

‘O, heb jij het nu?’ zegt hij. Ik ben de laatste die kou heeft gevat nadat ik Greg en Cleo er de afgelopen twee weken doorheen heb geholpen. ‘Wat vreselijk,’ zegt hij, en hij maakt een kom ontbijtgranen voor zichzelf klaar. Ik kijk naar hem terwijl hij de kom neerzet en het laatste beetje sinaasappelsap in een koffiemok giet.

‘Wat?’ vraagt hij als hij me ziet kijken. ‘Wilde jij ook wat?’ Voor ik de kans krijg te knikken, komt Cleo binnen met een vuile pyjama uit het washok.

‘Mammie, ik wil deze aan,’ zegt ze, en ze trekt al aan de schouderbandjes van haar badpak.

‘Nee,’ zeg ik, ‘die is vies. Die heb ik nog niet gewassen.’

‘Maar hij is schoon,’ spreekt ze me tegen en ze duwt me de pyjama in de handen.

‘Cleo, hij is vies en het is je pyjama; die doe je overdag niet aan.’

‘Doe hem aan!’ dringt ze aan.

‘Kijk dan,’ zeg ik, naar de voorkant van het pyjamajasje wijzend, ‘dat zijn vieze vlekken. En ruik eens... het stinkt nog ook.’

‘Ik ruik niets. Ik wil deze aan.’

‘Nee,’ zeg ik, me afvragend waarom ik met een peuter in discussie ga. In de anderhalve seconde die het haar kost om haar hoofd achterover te gooien en haar spieren te spannen alsof er zojuist een enorme stroomstoot doorheen is gegaan, vraag ik me af wat ik verkeerd doe. Zijn we te toegeeflijk? Wordt ze zo’n typisch vroegwijs predikantenkind? Hoe dring je er bij een kind dat om een time-out vraagt op aan dat ze het vijfde gebod gehoorzaamt? Ik krijg een hekel aan mezelf zodra ik naar de afkeurende stemmen in mijn hoofd luister -- de stemmen van de dames van de vrouwengroep in de kerk. *En dat is dan het kind van de dominee! Het komt doordat de moeder in Afrika is opgevoed door de inboorlingen, weet je.*

‘Maar ik wil deze!’ krijgt Cleo en meteen druppelen er grote tranen van haar wimpers omlaag. Mijn hemel, wat kan dat kind tekeergaan.

Ik haal diep adem. Gregs bijdrage aan het debacle in de keuken is het halfhartige, geïrriteerde ‘Cleo!’, waar ze zelden op reageert.

‘Luister eens,’ zeg ik in een poging tot een compromis te komen, ‘je mag vandaag een pyjama aan als je wilt, maar niet deze.’ En dan zeg ik, in het taalgebruik van een peuter: ‘Hij stinkt zo dat je ervan gaat spugen!’ Ik trek mijn neus erbij op.

Het werkt. Ze glimlacht samenzweerderig. ‘Spuug! Jakkie! Ze stinken zo dat ik ervan ga poepen!’ En dan lacht ze ondeugend omdat ze hoopt dat ze ermee weg zal komen dat ze haar lievelingswoord heeft gezegd buiten de toegestane context van het toilet. We gaan naar boven terwijl mijn thee koud wordt en wijten ons aan de tijdrovende taak om precies de juiste pyjama voor de dag uit te kiezen. Ze kiest er een die haar te klein is, een die ik vergeten was uit haar kast te halen en in de doos voor het goede doel te stoppen. Ze wurmt zich in het shirt met de mouwen die tot aan haar ellebogen komen en de broek die tot halverwege haar kuiten reikt. Een oude panty van mij, die ze over haar springerige blonde krullen trekt, doet dienst als pruik en een roze tasje onder haar oksel maakt het helemaal af.

‘Ik ben klaar, mammie,’ zegt ze. ‘Waar gaan we vandaag heen?’

‘Wat dacht je van naar beneden om te gaan ontbijten?’ opper ik.

‘Ik heb al gegeten.’

‘Wat heb je dan op?’

Ze mompelt iets onverstaanbaars, een duidelijk teken dat ik het niet zal goedkeuren.

‘Wat?’

‘Pepermuntjes,’ fluistert ze en ik volg haar blik naar het lege doosje tic tac op haar nachtkastje.

‘Heb je ze allemaal opgegeten?’

Ze knikt.

‘Cleo, dat is geen ontbijt. Je moet iets eten,’ zeg ik.

‘Nee, dat wil ik niet!’ antwoordt ze, en ze walst de kamer uit terwijl ze een pantybeen over haar schouders gooit.

‘Ik heb het gehad met dit kind, Greg,’ verkondig ik terwijl ik mijn jengelende dochter op haar stoel aan de ontbijttafel zet. Ze is meteen stil en ik voel haar grote donkere zeehondenbabyogen op me gericht. Ik negeer het getetter van de oude dames die met opgestoken vinger *geen goede moeder* zingen en zeg: ‘Als ze nog één keer “nee” tegen me zegt...’ Maar ik kan mijn zin niet afmaken. *Wat dan?* Sla ik haar dan zoals je moeder al zegt dat we moeten doen vanaf dat ze tien maanden oud was? Gooi ik dan de bergen speelgoed die ik nog moet oprapen naar je hoofd, jij daar in je afgeschermd wereldje van bijbelverzen en preekaantekeningen? Geen van de mogelijkheden houdt echter rekening met het feit dat ik mezelf daarna elke ochtend weer moet kunnen aankijken in de spiegel, dus verandert het *dan*, zoals gewoonlijk, in *als*: als Cleo wat ouder is, zal ze wel beter meewerken; als Greg meer tijd heeft, kan hij me wat vaker helpen; als ik me beter voel, zal ik wel meer geduld hebben.

‘Laat mij dit maar regelen,’ biedt Greg aan. Hij legt de krant neer, zet zijn leesbril af en kijkt Cleo aan, die alleen nog maar naar mijn gezicht wil kijken. Ze staat op het punt te verschrompelen als een weggegooid zakdoekje. Ze vindt het niet fijn als haar mammie boos is, wat de laatste maanden maar al te vaak voorkomt. Ik weet dat ze bang is en gedurende één heerlijk, sadistisch ogenblik, geniet ik ervan dat ik de overhand heb.

‘Cleo, luister naar je mammie, oké?’ instrueert Greg haar met de vriendelijkheid van een welwillende goeroe en bijpassende afstandelijkheid. Ze knippert met haar ogen en kijkt naar haar handen als ik haar blik beantwoord. ‘Je moet lief zijn voor mammie, lieverd, oké? Ze voelt zich vandaag niet zo lekker.’ Ze knikt naar hem en hij zegt: ‘Mooi zo!’ en dan tegen mij: ‘Ik moet zo meteen weg; wat wil je dat ik doe?’ Het is een geduldige vraag, bedoeld om een uitbarsting af te wenden. Een vraag die het tegengestelde effect heeft en de storm in mijn theekopje alleen maar aanwakkert.

‘Ik snap niet dat ik verdorie altijd eerst tekeer moet gaan voordat er iemand naar me luistert,’ zeg ik, met een verandering van richting die Greg heeft geleerd te volgen. Ik vind het niet raar dat de schaamteloosheid van een driejarige opeens de burgerlijke ongehoorzaamheid van de hele mensheid vertegenwoordigt en als Greg dat wel vindt, is het niet van zijn gezicht af te lezen. Ik kan niet zomaar zeggen: ‘Als jij dan eens het ontbijt voor haar klaarmaakte, zodat ik een bad kan nemen,’ -- iets wat hij in elk geval aankan. Greg bijt op zijn onderlip, omdat hij weet dat hij niets kan zeggen wat zal helpen, en hij werpt een steelse blik op zijn horloge.

‘Wanneer ben ik ieders sloof geworden?’ vervolg ik terwijl ik de vuile borden opnieuw opstapel. ‘Hoe komt het dat ik de hele tijd alles achter ieders rug loop op te ruimen? Waarom luistert er niemand als ik jou en Cleo vriendelijk vraag je spullen op te ruimen en zeg dat mijn tolerantieniveau voor de rommel in dit huis bereikt is? Niemand hoort me, niemand geeft antwoord. Als ik mezelf niet in de spiegel zag, zou ik nog denken dat ik niet bestond!’ Mijn keel brandt door mijn poging om hard te praten.

‘Het spijt me, Abbe. Ik zal beter mijn best doen, ik beloof het. Ik heb het ergste van de griep achter de rug en ik heb weer wat energie om mijn steentje bij te dragen.’ Alsof zijn steentje bijdragen het antwoord is op alle onbenoemde dingen die tussen ons in staan.

Hij komt overeind en neemt me in zijn armen. ‘Toe nou, kop op. Ik beloof je dat ik straks zal helpen opruimen en een lading was zal doen als ik terugkom van kantoor.’

Mijn tirade laat zich niet zomaar terug in zijn kooitje stoppen. ‘Maar ik dacht dat je vandaag vrij zou nemen.’ Ik kruip weg tegen zijn overhemd en de geur van dagen oude deodorant, en hij trekt me nog dichter tegen zich aan.

‘Je hebt gelijk. Laat me dan eerst een paar telefoontjes plegen.’

De woorden en de koorts drijven weg als de opspattende druppels van door de oostenwind opgezwepte golven.

We voelen de klem rond onze benen als Cleo zich bij onze omhelzing aansluit en alles vergeven is. 'Jesus zegt dat we van elkaar moeten houden,' zegt ze. Ik aai haar over haar hoofd en zeg: 'Dat klopt, lieverd, en dat doen we door lief tegen elkaar te zijn.'

'En aardig,' vult ze aan.

'En aardig,' stem ik met haar in terwijl ik de oude kerkdametjes zie verdwijnen.

Terwijl ik de vaatwasser inlaad maakt Cleo figuurtjes op haar placemat met de ontbijtgranen die ik haar heb gegeven.

'Heb je plannen voor vandaag?' vraagt Greg.

'Ik heb mevrouw Scribner beloofd haar rond elf uur naar de kapper te brengen.'

'Je hoeft dat niet te doen, weet je; het staat niet in het handboek van de predikantenvrouw, hoor.'

'Ik doe het niet omdat het moet.'

'Nee, dat weet ik. Je werft leden voor de Abbe Deighton Lonely Hearts Club, hè?'

'Hou me maar voor de gek. Eens kijken hoe leuk jij het vindt als je op een dag helemaal alleen bent en niemand hebt om naar je slimme ideeën te luisteren en om je flauwe grappen te lachen. Eens kijken of jij het grappig vindt als het enige bezoek dat je krijgt een colporteur is die je dingen probeert aan te smeren die je niet wilt hebben.'

'Ik hoop niet dat je me iets duidelijk probeert te maken,' zegt hij schertsend.

'Ik meen het. Ze is niet alleen maar eenzaam, ze wordt buitengesloten, en dat kan ik niet uitstaan.'

'Abbe, niemand wil iets met haar te maken hebben omdat ze gek is en stinkt.'

'Het is niet grappig, Greg. Ze doet haar best om het vol te houden. Het minste wat wij kunnen doen is haar een beetje aanmoedigen om het niet op te geven.'

'En met "wij" bedoel je mij, zeker?' zegt Greg op plotseling defensieve toon.

'Nee, dat bedoel ik niet,' protesteer ik, hoewel ik denk dat het geen kwaad zou kunnen voor het oordeel van de gemeente over Greg -- dat nu niet al te best is -- als hij minder tijd zou doorbrengen in zijn kantoor en meer in het veld, om het zo maar te zeggen.

'Oké. Je wilt dus niet dat ik je bij haar ziek meldt?' vraagt hij en ik schud mijn hoofd.

'Goed dan. *De tijd is daar, sprak de walrus,*' zegt hij, naar een gedicht van Lewis Carroll, terwijl hij naar de voordeur loopt.

'Welke walrus, mammie?' vraagt Cleo.

'Pappa bedoelt dat hij gaat kijken of ons nieuwe dak de garage droog heeft gehouden.'

De dubbele garage en werkplaats diende tot voor twee dagen afwisselend als watervergaarbak en zeef, zelden als droog onderdak voor de auto. Het dak is al zo vaak opgelapt dat het niet meer plat was, maar in het midden doorzakte, zodat de vogels de bovenkant als bad gebruikten en er emmers onder stonden. We behielpen ons met emmers tot Greg zo vindingrijk was zijn moeder om een kleine lening voor een nieuw dak te vragen. Hij hield vol dat het een lening was, maar ik ben degene die elke maand de rekeningen betaalt en die opmerkt dat er nooit eens een getal op onze bankafschriften staat dat we theoretisch als 'spaargeld' zouden kunnen betitelen, of dat onze schuldenlast of mijn schoonmoeders arrogantie zou kunnen helpen verkleinen. We kunnen haar die tweeduizend voor de dakbedekking niet terugbetalen, evenmin als we de vliegtickets voor de familiebijeenkomst afgelopen kerst of haar bijdrage aan de aanbetaling van ons huis kunnen terugbetalen. Tenzij de kerk besluit haar predikant een salaris te betalen dat grofweg overeenkomt met dat van een autodealer. Misschien moet Greg dat maar doen: Jesus opzij zetten en Jaguars gaan verkopen aan gepensioneerde mannen. Grote kans dat hij meer klanten zou hebben dan nu.

Ik stel me net voor dat Greg de oude mannen meeneemt voor een proefrit als hij weer naar binnen komt en de deur achter zich dichtgooit. Hij laat zich met een diepe zucht op de bank zakken en verzucht: 'We hadden professionals moeten inhuren!'

'Heeft het niet geholpen?' vraag ik. Jakes en een onlangs voorwaardelijk vrijgelaten vriend zijn twee dagen bezig geweest de garage van een nieuw dak te voorzien. 'Fluitje van een cent,' hadden ze gezegd.

Greg schudt zijn hoofd. 'Het is nog erger dan eerst.'

Van ons tweeën ben ik altijd degene voor wie het glas nog halfvol is, dus als mijn echtgenoot een understatement maakt -- hoe gek ik daar soms ook van word -- geeft mij dat vaak toch een zekere mate van hoop, omdat het zelden zo erg is als hij vindt. Ik vraag me af hoe slecht een slechte maan nou eigenlijk kan zijn en loop naar de garage om te gaan kijken. De geur van vocht en schimmel is overweldigend zodra ik de deur opendoe, en overal liggen plasjes water: tussen Gregs gereedschap, naast de kast, rondom de auto. Wat voorheen plafondtegels met watervlekken waren, is nu een brij die eruitziet als havermoutpap op het dak en de voorruit van de auto en op de werkbank. Er loopt water door het mechanisme dat de garagedeur moet openen en er drijven drollen in de kattenbak. Tweeduizend dollar verspild. Twee-duizend-dollar. Ik kijk omhoog naar waar het plafond zat en kijk er dwars doorheen naar de onderkant van het dak, dat nog steeds drupt, hoewel het al uren geleden is opgehouden te regenen.

Ik loop naar buiten uit wat binnenkort een hoop roest zal zijn en naar de ladder die nog steeds tegen de muur staat. Voor ik erop klim, zie ik een kleine gele doos naast onze brievenbus aan het begin van de oprit staan. Wat is dat nou? Wanneer ik dichterbij kom, zie ik dat het een doos broodzakjes is, en ernaast ligt een dichtgeknoopt zakje met inhoud. Ik hurk neer, raap het zakje op en zie plotseling wat erin zit: hondendrollen.

Ik kijk om me heen. Ik zie geen burens buiten op deze druilerige ochtend -- niet dat ik die ooit zie -- maar heel even denk ik dat iemand het zakje heeft laten vallen terwijl hij zijn hond uitliet. Dat is voordat ik bedenkt dat niemand zijn hond gaat uitlaten met een hele doos plastic zakjes bij zich. In feite laat niemand zijn hond uit in ons deel van de wijk, een doodlopende straat die wordt geregeerd alsof het Oost-Berlijn is. En zeker niet sinds mevrouw Chung, de *Kaiser*, een groot bord met *Verboden toegang* aan het begin van haar oprit heeft neergezet nadat ik de dakloze die op het bankje van de bushalte slaapt (West-Berlijn) een keer iets te eten heb gegeven. Het kan maar één persoon geweest zijn: Kaiser Chung!

'Weet je wat dit is?' vraag ik woedend, terwijl ik met het zakje hoog opgeheven het huis binnen storm. Greg kijkt vanachter de bank omhoog en voor hij antwoord kan geven zeg ik: 'Hondenstront, Greg. Het is hondenstront!'

Ik hoor Cleo hijgend inademen. 'Mammie, je zei een lelijk woord.' Cleo wil mijn pakketje graag inspecteren en Greg kijkt me niet-begrijpend aan. Ik loop naar de telefoon en blader in mijn adresboekje naar achteren, waar de huiseigenaren van de wijkvereniging op achternaam en telefoonnummer staan vermeld. Ik toets het nummer van de voorzitter in en voel het vuur in mijn keel en mijn longen terwijl ik me erop voorbereid haar te woord te staan.

Als de telefoon vier keer is overgegaan en er vier verschillende toespraken door mijn hoofd zijn gegaan, slaat haar antwoordapparaat aan. 'U belt met huize Chung. U kunt een bericht inspreken na de derde piep,' krast de stem van mevrouw Chung. Ik hang op en bel het nummer van Gillian Beech. 'God zegene u,' zegt ze al voor de telefoon een keer helemaal is overgegaan.

'Gillian, met Abbe van de overkant. Heb je enig idee wie er een zakje hondenuitwerpselen en een doos plastic zakjes bij mijn brievenbus heeft gezet?'

'O, lieve hemel, ik heb nog zo gezegd dat ze het niet moest doen, maar ze klaagt al weken over je hond.' Gillian hoeft de 'ze' over wie ze het heeft niet nader te benoemen. Mijn vermoeden is al bevestigd: mevrouw Chung. 'Ze vindt het vervelend dat hij zijn... eh...'

behoefte in haar voortuin doet. Ik heb gezegd dat ze er gewoon met je over moest praten, dat we immers allemaal volwassen christenen zijn, amen.'

'Gillian, onze hond zit opgesloten in de achtertuin. Hij schijt alleen op ons eigen gazon,' zeg ik, een woord kiezend waarvan ik weet dat het de heilige Gillian zal irriteren.

'Nou, ja, ze is erg boos.'

'Je weet dat ze kwaad op me is omdat ik niet wil ophouden meneer Tom eten te geven.'

'Ja. Nou. Ze meent dat dat soort dingen een aanmoediging vormt voor... hoe zal ik het zeggen... ongewenste elementen. En de meesten van ons zijn het daarmee eens. Je hebt toch dat memo over de toename van het aantal inbraken ontvangen, of niet?'

Ik negeer haar vraag. 'Het enige ongewenste element in deze wijk is wat mij betreft een bemoeial die zich als weldoener probeert voor te doen.'

'Mag ik voorstellen dat we hierover bidden...' begint Gillian, maar ik onderbreek haar.

'Zeg maar tegen haar dat ze kan roddelen wat ze wil over mijn hond en zijn ontlasting, maar de volgende keer dat ze ook maar een teen op mijn terrein zet, bel ik de politie. Dan kan ze eens ervaren hoe dat voelt. O, en zeg ook maar dat ik, aangezien ze zo graag uitwerpselen bewaart, van plan ben dit specifieke monster aan haar terug te geven.'

'Nou, het lijkt me het beste...' begint Gillian, maar ik hang op voor ze haar zin af kan maken.

Greg zit op de bank als ik terugkom nadat ik het materiaal in kwestie voor de deur van mevrouw Chung heb achtergelaten. 'Hoe kan het erger lekken nadat er een nieuw dak op is gelegd?' vraag ik hem. Hij staat op, pakt de krant en loopt naar het toilet. 'Goede vraag!' zegt hij.

Waarom is hij niet aan het bellen? Waarom staat hij niet aangekleed en met de sleutels in zijn hand klaar om ergens heen te rijden en eens flink tekeer te gaan? Er lijkt helemaal geen plan van actie te zijn en dat vind ik onaanvaardbaar, zelfs met mijn verkoudheid.

'Greg! Wat gaan we eraan doen?' vraag ik door de gesloten deur van het toilet heen.

'Ik weet het niet,' klinkt zijn gedempte antwoord.

'Kun je de verkoper niet bellen?'

'Die zal zeggen dat er niets mis is met het product en de installateurs de schuld geven.'

'Ja en... wiens schuld is het anders?'

'Dat weet ik niet.' Hij zucht hoorbaar.

'Ga je Jakes niet bellen?' dring ik aan, en zelfs in mijn eigen oren klinkt het alsof ik Greg verantwoordelijk houd.

'Geef me een paar minuten, oké?' zegt hij.

Ik sta op het punt hem eraan te herinneren dat we tweeduizend dollar verspild hebben als Cleo me aanstoot.

'Mammie, kun jij haar maken?' vraagt ze. Ze heeft het hoofd van haar barbiepop in de ene hand en het lijf in de andere. Ik heb erg veel zin ook iemands hoofd eraf te trekken, in elk geval dat van mijn buurvrouw, misschien dat van Jakes en in toenemende mate dat van mijn man.

'Nu niet, Cleo. Papa en ik zijn aan het praten,' zeg ik.

'Maar mama, ze heeft au.'

'Ik zei nu niet,' herhaal ik.

Het toilet wordt doorgespoeld en Greg komt tevoorschijn. 'Abbe, doe nou toch eens rustig.'

En dat doet het. De ruzie is kort en explosief. Greg pakt Cleo op, die begint te huilen, en gaat met haar de achtertuin in. Boven gooi ik de deur van de slaapkamer achter me dicht, neem twee slokken uit de fles hoestdrank en kruip in bed. Met het dekbed over mijn hoofd

getrokken ga ik liggen rekenen, maar het resultaat van elke berekening is dat we nog verder rood staan.

Het is al middag als ik wakker word, met mijn wang in een plasje kwijl. Mijn ogen zijn gezwollen en mijn hoofd lijkt vol watten te zitten. Terwijl ik opsta, kruipt schuldgevoel als de kou van kaal cement vanuit mijn tenen naar boven. Eenmaal beneden hoor ik buiten Cleo's tevreden gezang en ik loop de veranda op. Greg zit op de schommelbank en kijkt toe terwijl Cleo rondloopt met zijn Russische bontmuts in de poppenwandelwagen.

'Laat dat niet op de grond liggen, Cleo, anders gaat Solly erop kauwen,' zeg ik tegen haar. 'Hoi,' kras ik naar Greg. 'Honger?'

'Je hebt de Cheerio's en het ijsje net misgelopen.' Hij glimlacht en we erkennen elkaars witte vlag in dit korte gesprek.

'Mammie!' Cleo rent naar me toe en omhelst mijn knieën. 'We eten geen snotjes op,' verkondigt ze.

'Nee, dat is zo.'

'We slaan elkaar niet,' voegt ze eraan toe, 'en we noemen niemand "stom".'

'Dat klopt.'

'Dat is niet beleefd.' Haar lijst van geboden is een poging me op te vrolijken en dat lukt, ook al weet ik dat ze er voor zonsondergang minstens twee zal overtreden. Ze holt weg, blij dat mijn stemming verbeterd is.

'Heb je je telefoontjes kunnen plegen?' vraag ik.

'Sommige. En ik heb mevrouw Scribner gebeld om te zeggen dat je ziek bent,' zegt hij.

Ik knik dankbaar. 'Ik dacht dat als ik eventjes zou gaan liggen...'

'We komen er wel uit,' stelt hij me gerust.

'Het haar van mevrouw Scribner, of het dak?'

'Het dak is waarschijnlijk gemakkelijker, denk je ook niet?'

'Je bent vreselijk,' zeg ik, terwijl ik zijn hand optil en die in mijn nek leg.

'Bedankt, heel hartelijk bedankt.'

Ik warm de spaghetti van gisteren op als lunch, pak de telefoon in de keuken, reken uit hoe laat het in Californië is, bel het nummer van mijn broer en zet de televisie aan met het geluid zacht. Oprah praat met een verdrietige man van middelbare leeftijd. Sommige mensen in het publiek huilen.

'Spenser,' zegt mijn broer kortaf wanneer hij opneemt.

'O, mooi, ik ben blij dat ik je te pakken heb,' zeg ik.

'Zo te horen heb je iets ergers te pakken dan mij.'

'Een verkoudheid. Het is Greg z'n schuld... hij heeft ons aangestoken.'

'Hé, ik weet dat het al een maand geleden is dat je me om die foto's vroeg en het spijt me dat ik zo laks ben. Ik ben het niet vergeten; ik ga dit weekend de zolder op om die dozen te zoeken, dat beloof ik je.' Rhiaan is mijn enige nog levende familielid en hij heeft zichzelf aangesteld als familiearchivaris. Afgezien van mijn grootmoeders boerderij zijn de foto's die ooit onder in mijn moeders kast stonden zo'n beetje het enige wat we nog van ons familieerfgoed overhebben.

'Maak je niet druk. Daar bel ik niet voor.'

'Waar dank ik die grote eer dan aan?' Rhiaan doet altijd alsof het mijn schuld is dat we niet vaker contact met elkaar hebben, maar als ik al bel, krijg ik vaak van Cicely te horen dat hij niet gestoord wil worden.

'Ik wil het over de boerderij hebben.'

'Je wilt hem eindelijk verkopen,' raadt hij.

‘Moet je nou altijd weten wat ik denk voor ik het zelf weet?’

‘Ja, dat is mijn taak.’

‘We hebben het geld nodig,’ beken ik.

Het spreekt in zijn voordeel dat hij niet aanbiedt ons uit eigen zak te steunen. ‘Ik weet niet hoeveel een boerderij van zes hectare in Paarl tegenwoordig waard is. Het zou heel wat meer zijn als die dichter bij Kaapstad lag, vermoed ik. En de wisselkoers is niet bepaald in ons voordeel, maar ik denk dat het al met al toch wel een paar honderdduizend dollar zal zijn. Is dat genoeg?’

‘Jawel, maar denk je niet dat de vloek...’

‘Abbe! Niemand neemt een vervloeking serieus, en een makelaar zeker niet. Ik vind dat je de bewindvoerder moet bellen. Hoe heet hij ook alweer?’

‘Slabbert.’

‘Juist. Bel Slabbert en zeg dat hij het bekend moet maken. Zeg maar dat hij de prijs hoog inzet en kijkt of er iemand toehapt.’

‘En de kinderen?’ De boerderij van mijn grootmoeder is na haar dood jarenlang aan haar lot overgelaten, maar biedt nu onderdak aan een groep verweesde Afrikaanse kinderen, die er dingen leren die ze waarschijnlijk nooit in praktijk zullen kunnen brengen. Ze hebben bijna allemaal via hun moeder hiv of aids opgelopen.

‘Het is nooit de bedoeling geweest dat de school er permanent onderdak zou hebben, dat weet je. Dit zal hen dwingen een echte school te zoeken in plaats van een vervallen boerderij. Het ministerie van Gezondheid probeert waarschijnlijk toch al de boel te sluiten.’

‘Dus jij bent er voor?’

‘Ik ga nooit meer terug daarheen, als je dat soms bedoelt. En jij ook niet, neem ik aan?’

‘Nee.’

‘Nou, vooruit dan. Doe het maar. Als je het mij vraagt hebben we er al veel te lang mee gewacht. Het is er tijd voor. Meer dan dat zelfs.’

‘Rhiaan?’

‘Hmm?’

‘Bedankt.’

‘Waarvoor?’

‘Omdat je altijd voor me zorgt.’

‘*Si vales valeo*. Als het jou goed gaat, gaat het mij goed.’

Voor ik ophang, vraag ik of hij weer schrijft.

‘Eerst even afrekenen met een nogal hardnekkig writer’s block. Niets waar een goede fles Glenlivet en de onversaagde opgewektheid van mijn vrouw geen raad mee weten. Maar pas jij maar op met die kou... laat je lekker vertroetelen door de dominee. En geef mijn begenadigde nichtje een goed gemikte Snoopy-kus.’

Ik hang op en zet het geluid van de tv aan. De man met de witte haren is de auteur van *Under Currents*, het waar gebeurde verhaal van een ernstig bootongeluk die hem de levens van zijn beide zonen, zijn huwelijk en zijn baan op het ministerie van Justitie kostte. Het vreemde was, zo merkt hij op, dat zijn vrouw tegen hem had gezegd dat hij de jongens die dag niet mee uit zeilen moest nemen, hoewel het de hele maand nog niet zulk mooi weer was geweest. ‘Ze had geen voorgevoel of een akelige droom gehad,’ legt hij aan de gastvrouw van het praatprogramma uit. ‘Ze zei zelfs niet dat ze dacht dat er iets mis zou gaan. Ze vroeg me alleen maar om niet te gaan. “Neem de jongens niet mee,” zei ze, maar ik luisterde niet. De jongens hebben haar zelfs niet gedag gezegd. Ze zwaaiden alleen maar naar haar vanuit de auto.’

‘Gelooft u in voortekens?’ vraagt Oprah.

Op dat moment begint Pilgrim ergens onder het keukenraam te miauwen, waardoor alle honden in de buurt aanslaan en er een stroomstoot van schrik door mijn lijf heen schiet. Ik haast me door de achterdeur naar buiten en over het pad naar het tuinhuisje, waar ik hem tot stilte maan, omdat zijn gemiauw klinkt als de gekwelde kreten van een baby. Op dat moment zie ik de zwartharige schuldige onder het tuinhuisje uit komen en zich snel in veiligheid stellen in de achtertuin van mevrouw Chung. Mijn huid tintelt als ik me afvraag welk ongeluk de zwarte kat zal brengen.

‘Pilgrim, naar binnen!’ zeg ik tegen onze cyprese kat met zijn borstelige staart en platliggende oren, die triomfantelijk tevoorschijn komt. ‘Je bent te oud voor die onzin!’

Ik kijk op als ik de hemel zacht hoor grommen en zie de donkere wolken die zich boven de bergen verzamelen. Weer een onweersbui.

‘Mag ik tv kijken?’ vraagt Cleo wanneer ik weer de keuken binnen stap. Er is reclame voor laxemiddelen op en ik weet dat ik geen kans zal krijgen het praatprogramma af te kijken.

‘Nee, schatje,’ zeg ik, ‘van tv rotten je hersenen weg.’

‘Wat zijn hersenen, Abbe?’

‘Cleo, noem me geen Abbe, maar mama.’

‘Maar ik vind het leuk om je Abbe te noemen.’

‘Ja, maar niemand noemt me mama, behalve jij; dat is een heel bijzondere naam voor me. En hersenen zijn dat wat je slimmer maken dan je domme kat, die niet weet dat hij te oud is om te vechten.’

‘Vechten is stout,’ zegt ze.

‘Inderdaad.’

‘Mag ik tv kijken, heel even?’ vraagt ze, maar ik doe alsof ik haar niet hoor.

‘Maar twee minuutjes, Abbe?’ smeekt ze.

Een afschuwelijk moment lang denk ik dat mijn ‘oké’ er net zo uit zal komen als het gekrijs van Pilgrim, maar dan komt Greg binnen en hij geeft me de grootste rode hibiscus die ik ooit heb gezien, dus in plaats daarvan klinkt het als de zucht lucht uit een leeglopende ballon.

Terwijl Cleo naar een parse dinosaurus kijkt die een stel eendimensionale kinderen over een bordspel leidt, vouw ik was op aan de eettafel. Ik blijf maar denken aan de vader en de tragedie waardoor zijn haar helemaal wit is geworden. Wat is een paar duizend dollar, een lekkend dak, wat roestend gereedschap? Ik woon in een huis op een heuvel op Honolulu met een dochter die de Bijbel citeert en een echtgenoot die me niet slaat. Wat dan nog, als hij het piepje aan de rand van mijn radar is waar ik zelden mijn roer op richt? Is het echt zo erg dat we elkaar uit het oog verloren zijn boven de berg wasgoed, het nooit eindigend gekwebbel van een veeleisend kind, de stapel rekeningen en de benarde situatie van een slinkende, bemoeizieke parochie? Er zijn ergere dingen dan eentonigheid; vraag het maar aan de man met het grijze haar. Eentonigheid schijn je te kunnen verhelpen, misschien zelfs met niet meer dan een greintje oprecht goede wil en een veeg lippenstift. Doe er nog een paar zilverkleurige pumps bij en je hebt alle ingrediënten voor een fantastisch avondje uit. Meer is er wellicht niet nodig.

Ik zet de gedachte aan zoons die zijn overleden in de koude wateren voor de kust van Maine opzij, stuur snel een mailtje naar de beheerder van mijn grootmoeders bezittingen en pak dan de telefoon. De eerste aan wie ik denk is Jenny. Cleo’s peettante en mijn beste vriendin zou een paar maanden geleden met alle plezier hebben opgepast, maar klaagt de laatste tijd vaak over rugpijn en vermoeidheid. Toch vraag ik me af of ze misschien wat afstandelijk is vanwege onze meningsverschillen over de opvoeding van Cleo. Jenny, die het duidelijke voordeel geniet dat ze zowel moeder als onderwijzeres is, geeft adviezen alsof alles in het ouderschap altijd zwart-wit is. Mijn probleem, vertelde ze me tijdens het

nieuwjaarsfeestje na een woedeaanval van Cleo, is dat ik niet consequent ben. Ik wist wel dat het niet verstandig was om ruzie te gaan maken, vooral na al die champagne, en ik wist ook heel zeker dat ik haar expertise beter niet in twijfel kon trekken, maar verdomme, waarom moest het altijd mijn schuld zijn? In de auto op weg terug naar huis zei Greg dat mijn preek tegen haar 'nergens voor nodig' was geweest, en dat wist ik. Daarom belde ik haar de volgende dag om mijn excuses aan te bieden. Natuurlijk vergaf ze me, maar sindsdien heeft ze last van haar rug.

Dit is niet het moment voor weer een van Jenny's smoesjes, dus bel ik Theresa. Als de telefoon vijf keer is overgegaan neemt ze op en in plaats van dat ze hallo zegt, hoor ik haar brullen: 'Jij hebt die rotzooi gemaakt, dus je ruimt het ook op, of anders zal er een tête-à-tête plaatsvinden tussen jouw billen en mijn hand, dus je bent gewaarschuwd!'

'Leer je de kinderen nu al Frans?' plaag ik haar.

'Wat is er, *tita*?' Ze lacht en ik hoor haar een flinke trek van haar sigaret nemen. Ik ben verreweg de lichtste van mijn vriendinnen, mager in vergelijking met haar, en ik beantwoord al helemaal niet aan het beeld dat de plaatselijke bewoners voor ogen hebben als ze een vrouw *tita* noemen. Door haar afmetingen heeft Theresa het recht om mij -- of wie dan ook -- te noemen zoals ze graag wil. Naast haar royale een meter tachtig lijken haar vriendinnen dwergen. Ze heeft de bouw van een zwemster, ook al kan ze helemaal niet zwemmen, en wanneer ze met haar man Jakes danst, is zij vaak degene die leidt. Toch is ze bepaald geen robbedoes. Theresa houdt van grote oorbellen, gelakte nagels en bijzondere handtassen. Ze is de enige van ons die dagelijks make-up gebruikt en brengt daarbij vaak een met zorg geplaatste mouche op haar wang aan. 'Hé,' vervolgt ze, 'ik heb je artikel over de *mahu* met plezier gelezen. Ik geloof dat ik een paar van mijn neven herkende!'

Theresa is Samoaanse, maar leeft in wat zij noemt 'zelfverkozen ballingschap van de stam' omdat 'ze allemaal stom zijn', waarmee ze bedoelt dat de oude gebruiken haar te veel beperken. Bij haar ballingschap horen ook haar huwelijk met Jakes, haren in Annie Lennox-lengte, een garderobe *sans muumuus*, en kinderen die de moedertaal van hun ouders niet spreken. Als ze haar kleine bril met ovale glazen afzet en haar T-shirt met opschrift *man ruilen voor wijn?* net boven haar navel bij elkaar knoopt, is ze erg mooi. Theresa is nooit het muurbloempje, maar danst op feestjes waar je geacht wordt te blijven zitten en begint al na twee mai tais te zingen. Haar moeder, die de Samoaanse cultuur helemaal van hun kleine eilandje in de Stille Zuidzee heeft meegebracht naar Theresa's krappe twee-onder-een-kapwoning in Kalihi, schudt mompelend haar hoofd elke keer als Theresa in haar witte korte broek naar de kerk gaat. In korte broek naar de kerk? Haar moeder mag blij zijn dat ze überhaupt gaat.

'Kun jij vanavond een paar uurtjes op Cleo passen? Ik wil met Greg naar de film,' vraag ik.

'Natuurlijk!' zegt ze op zangerige toon. 'Ga je rotzooien met de dominee?' Theresa heeft Jenny en mij eens verteld dat Jakes en zij na zestien jaar huwelijk en drie kinderen nog steeds elke avond seks hebben. We houden er dus rekening mee dat ze altijd maar aan één ding denkt en doen ons best niet constant naar Jakes te kijken wanneer we hem zien.

'Weinig kans! Kan ik haar rond halfzeven brengen?' vraag ik. 'Ik geef haar eerst nog wel te eten.'

'Nee, nee, we eten vanavond pizza, dus breng haar maar voor het eten.'

'Je bent fantastisch.'

'Dat zegt Jakie ook!'

'Zeg trouwens tegen hem dat het dak lekt en vraag of hij er even naar komt kijken als hij tijd heeft.'

'Weet je, ik zweer dat die man maar voor één ding goed is, echt waar! O, verdorie, ik moet gaan, de jongens hebben ruzie.'

Ik hang op en ga op zoek naar Greg, die in de garage de rommel aan het opruimen is.

‘We gaan vanavond naar de bioscoop. Ik haal je om zes uur op!’ zeg ik tegen hem.

Hij kijkt me verbaasd en enigszins verheugd aan. ‘Ter gelegenheid waarvan?’

‘Jij en ik, een oud getrouwd stel,’ zeg ik. Theresa past op Cleo.’

‘Kunnen we achterin gaan zitten vrijen?’

‘Alleen tijdens de voorfilmpjes,’ zeg ik.

Het is halfzeven als ik de laagjes tule van Cleo’s roze tutu plat duw zodat ik haar gordel vast kan maken. ‘We zijn laat!’ snauw ik terwijl Greg de garagedeur omhoogduwt.

‘Dat is niet erg, mammié, niet boos zijn,’ zegt Cleo. Gekastijd ga ik zitten en houd ik mezelf voor dat ik de pret niet al moet bederven voor die begonnen is.

‘Ik zorg wel dat we op tijd zijn voor de voorfilmpjes,’ zegt Greg glimlachend terwijl hij op mijn knie klopt en achteruit de garage uit rijdt. Ik moet mijn gordel losmaken, uitstappen en de garagedeur omlaag trekken.. Ik kijk naar de voordeur van mevrouw Chung en zie dat de doos met plastic zakjes en de hondendrol weg is, maar als we langs haar huis rijden bewegen de lamellen in haar woonkamer, waar ze ongetwijfeld heeft staan kijken. De onweerswolken verzamelen zich weer boven de bergen en de stad ziet eruit alsof die eens flink uitgewrongen moet worden.

Het eiland is het minst aantrekkelijk als het zwaarbewolkt is. Als de zon schijnt en cartoonwolken grote schaduwen op de altijd groene bergen werpen, is de kans het grootst dat Hawaiï zijn reputatie waarmaakt. Dan kun je de drukke straten in de woonwijken over het hoofd zien, waar de enkelsteens gebouwde huizen dicht tegen elkaar staan. Dan kun je de kuilen in de straten, de door roest gevlekte huizen en de afbrokkelende lavastenen muurtjes accepteren, omdat je vlakbij de prachtigste regenbogen hebt die je ooit hebt gezien. Als je je hals uitrekt en over de heuveltjes van Waikiki uitkijkt, zie je de oceaan met zijn onbeschrijflijke kleuren. Ben je dicht genoeg bij, dan kun je tevens de watervallen tussen de plooien in de Palibergen zien. Maar op natte dagen als vandaag is de achteruitgang niet te verbergen en is er geen zonlicht dat de tekenen van derdewereldverwaarlozing kan verhullen.

Het ergste van alles is de straat waar Theresa woont. Heuvelafwaarts van ons, onder in het dal, ligt River Street. De benaming is verkeerd, want de straat lijkt in niets op het beeld die de naam oproept. Geen schilderachtige vrijstaande woningen met uitgestrekte tuinen die aflopen naar een riviertje met wilgen erlangs, maar dicht op elkaar gebouwde huisjes in een smalle straat die doodloopt op een sloot met alleen afval en een paar oude autobanden erin. Helemaal geen water, zelfs niet na al die regen. Het is een sloppenwijkstraat, verborgen achter de winkels van Mr. Woo’s Wasserette en de afhaalthai Phuong-Thai. River Street is het soort achterstraatje dat geïmporteerd zou kunnen zijn uit District Six of Soweto. De ingezakte gestalten in de deuropeningen zijn echter niet zwart, maar voor het merendeel Aziatisch. Hun afhappende schouders en uitstraling van vermoeide hopeloosheid zijn die van mensen in townships en getto’s, mensen die het ternauwernood redden.

Greg stopt midden op straat omdat er geen parkeerplaats is voor huisnummer 121, een huis zo groot als onze natte garage, met twee voordeuren. De deur van 121B staat open en op het stoepje ervoor hangt Theresa’s dochter Tess over de balustrade. Ze ziet ons, duwt met een kleverige hand de bezwete slierten zwart haar uit haar gezicht en roept: ‘Hoi, Cleo!’

Ik volg Cleo het trapje op en kijk toe terwijl de twee meisjes elkaar omhelzen. Cleo is een jaar jonger dan Tess, maar net zo groot. Ze bestuderen elkaars outfit en ruilen meteen hun schoenen. Als Cleo erop staat de roze strookjesjurk aan te doen die Tess weigert uit te trekken, ontstaat er een handgemeen. Ik wil Cleo erop wijzen dat ze zich moet gedragen, maar Theresa neemt haar in haar armen, draait haar rond en zegt: ‘Toe nou, een prinses als jij heeft iets nodig met een beetje meer franje, vind je niet? Kom maar eens kijken wat tante Theresa vandaag voor je heeft gekocht.’ Ze zet Cleo op haar heup en pakt de boodschappentas die op de bank ligt. Cleo slaakt een verrukte kreet als ze erin kijkt.

‘Ik wil hem passen!’ zegt ze met een brede grijns.

Theresa knipoogt naar me.’

‘Dank je,’ zeg ik.

Ze schudt haar hoofd. ‘Ga jij je nou maar vermaken, begrepen, en haast je niet om terug te komen.’

‘Het wordt niet later dan halftien,’ belooft ik haar. ‘Greg moet op tijd opstaan voor Goede Vrijdag. Kom je naar de dienst?’

‘Nee, te morbide naar mijn smaak. Ik ga met Pasen wel twee keer om het goed te maken, wat zeg je daarvan?’

‘Afgesproken.’

‘Ga nou maar!’ stuurt ze me weg.

Ik buk. ‘Cleo, veel plezier, en lief zijn, oké? En denk erom dat je je hand voor je mond houdt als je hoest. En geef me nu maar gauw een zoen.’ Ze negeert me echter. ‘Zoen?’ probeer ik nog eens, maar ze pakt Theresa’s hand vast en vraagt haar om hulp bij het aantrekken van de jurk.

‘Dag, schatje!’ roep ik uit het raampje van de auto, maar de twee meisjes zijn al helemaal verdiept in de wereld van prinsessen, monsters en roze nagellak. Ik draai het raampje dicht en dan zitten Greg en ik in de stilte van de gekoelde auto, plotseling vreemden.

‘Heb je je preek klaar voor morgen?’ vraag ik.

‘Ik denk het wel. Niemand hoort twee dagen voor Pasen graag over executies. Komt Theresa?’

‘Nee.’

‘Zie je wat ik bedoel?’

Greg doet alsof hij niet eeuwig teleurgesteld is in zijn kudde, al bewijst die hem niet dezelfde eer. Met het afnemende ledental en inkomen zoekt de kerk nu naar een zondebok, en de dominee die hun met zo veel belofte was gestuurd, is de voor de hand liggende kandidaat. Gregs verdediging, als hij die zou willen geven, zou zijn dat hij de congregatie wijst op haar lauwe band met het geloof, haar countryclubhouding tegenover het evangelie, haar knip-en-plaktheologie. In plaats daarvan heeft hij het budget van de kerk verhoogd en daarmee fikse ruzies ontketend over een begrotingstekort. Terwijl het budget groeit als een mestkalf, lijkt Greg alleen maar het mes op zijn eigen keel te zetten.

Hoewel Greg meer op zijn plaats zou zijn in een functie op het hoofdkwartier, waar overzichten, grafieken en rapporten gemaakt moeten worden met woorden erin als ‘strategie’ en ‘criteria’, zou hij naar mijn mening toch harder moeten vechten, of op z’n minst doen alsof. In plaats daarvan zie ik hem elke zondag voor meer lege dan volle kerkbanken door zijn preek en gebeden heen worstelen alsof hij geen inspirerend beeld van het Lichaam van Christus schetst, maar het dode gewicht van een grotesk lijk meesleurt. Het voortdurende gebrek aan enthousiasme van zijn congregatie past uitstekend bij één dienst in het jaar: Goede Vrijdag. Het is ironisch dat er morgen niet meer dan pakweg een dozijn mensen aanwezig zullen zijn.

Meer zeggen we niet tot we bij de bioscoop zijn, en ook dan hebben we het alleen even over de keuzemogelijkheden. De romantische comedy wint en we nemen onze plaatsen in, diverse rijen van achteren. Greg pakt mijn hand vast en één bizar moment lang heb ik zin om hem met het enthousiasme van een zestienjarige te kussen.

Het is een dwaze film, die met zeer voorspelbare charme eindigt. Twee uur lang hebben we gedaan alsof we geliefden tijdens een date waren, een gevoel dat vaag bekend is. ‘We zouden dit vaker moeten doen,’ zegt Greg terwijl we teruglopen naar de auto.

‘We zouden vaker moeten zoenen,’ zeg ik en ik heb er meteen spijt van omdat het als een verwijt klinkt.

‘Zo, bedoel je?’ Greg zoent zoals hij zich scheert, zoals hij zijn preken eerst voorbereidt en daarna houdt, maar het moment vraagt om een hartstochtelijke kus en pas

wanneer ik zijn goede bedoelingen smoor met een mond die een vuil spelletje speelt, raakt hij opgewonden.

‘Wat een brutaal nest,’ zegt hij. ‘Heb je zin om mee te gaan naar mijn kamer en mijn schetsen te bekijken?’

‘Waarom niet?’ antwoord ik.

Het klokje in de auto staat op 21:25 als Greg de motor start.

‘We komen te laat,’ merk ik op.

‘Dat zeg je veel te vaak.’

De straten glimmen van de regen en de ruitenwissers zwiepen snel heen en weer.

‘Denk je dat ze al slaapt?’ vraagt Greg. We willen er geen van beiden aan denken hoe we straks het dak van de garage zullen aantreffen.

‘Weinig kans.’

Ik kijk bij elk rood licht en stopteken op het klokje.

Om 21:52 draaien we River Street in, en ik weet al voor we het huis bereiken dat er iets mis is. In alle huizen brandt licht en alle deuren staan open, als gapende monden. De mensen staan in groepjes onder paraplu’s aan weerskanten van de weg als reeën naar de naderende koplampen van onze auto te staren.

‘Greg?’ Ik kijk hem fronsend aan en mijn hart gaat tekeer.

Voor de deur van 121B staat Theresa’s moeder met Tess op haar heup. Het kind ziet er angstig uit. De oude vrouw, die op de uitkijk lijkt te staan, streelt voortdurend haar haren. Een politieauto blokkeert de straat en een agent praat met de Koreaanse vrouw die op 121A woont. Er is iets helemaal mis. Tussen al die gezichten mis ik er maar één: dat van Cleo.

Hoofdstuk 2

Ik ben al uit de auto voordat Greg hem helemaal heeft stilgezet en loop de trap op naar de oude vrouw.

‘Waar is Cleo?’ vraag ik, terwijl de paniek aanzwelt in mijn keel. ‘Wat is er gebeurd?’ Ik kijk in haar kleine ogen, maar ze kan alleen maar haar hoofd schudden.

‘Wát, in godsnaam?’ roep ik, maar de agent staat nu naast me en vraagt: ‘Dominee en mevrouw Deighton?’

Ik negeer hem en grijp de oude vrouw vast. Tess begint te jengelen. Greg komt naast me staan en zegt: ‘Ja?’

De mond van Theresa’s moeder beweegt, maar vormt onduidelijke klanken die ik niet versta. Ik hef impulsief mijn hand om haar te slaan, omdat ik denk dat ze hysterisch is, maar van achter mijn rug dringen de woorden ‘ongeluk’, ‘auto’ en ‘ziekenhuis’ akelig helder tot me door. Ik draai me om naar de agent, die zijn pet heeft afgezet en sla mijn hand voor mijn mond. ‘Nee, nee, neeneenee...’ schreeuw ik, en dan draai ik me om om hard weg te lopen.

Greg pakt me vast. ‘Stap in de auto, Abbe, de politieman brengt ons naar het ziekenhuis.’ Een hand aan een geüniformeerde arm houdt het achterportier open en ik tuimel naar binnen in wat een zwart gat lijkt. Terwijl de sirenes gillen, begin ik vanuit een diepe afgrond te bidden. ‘Alstublieft, God, alstublieft, alstublieft, zeg dat ze in orde is.’ De gezichten langs de weg kijken me met holle ogen na.

De robotachtige stem op de politieradio meldt dat Cleo van de Spoedeisende Hulp naar de Intensive Care is overgebracht. Ik klamp me aan Gregs hand vast en knijp er hard in. Ik kijk naar zijn bleke, geschokte gelaat op zoek naar geruststelling... ze ligt op de Intensive Care, dat is toch goed, nietwaar? Het komt wel goed met haar, toch? Maar hij zegt niets, kijkt strak voor zich uit, de wanhopige uitdrukking van een man wiens hoofd door een onzichtbare hand onder water wordt gehouden.

Het digitale klokje in de politiewagen geeft 22:06 aan als we bij de ingang voor de Spoedeisende Hulp parkeren.

Witte Donderdag, denk ik plotseling, de avond waarop Jezus bij het licht van een bleke maan de olijfboomgaard in ging om te bidden. *Neem deze beker van mij weg*. De avond dat zijn beste vrienden in slaap vielen nadat ze plichtsgetrouw hadden beloofd te zullen waken. Er is geen maan te zien wanneer wij de politiewagen uit en het felle licht in de hal van het Queen’s Medical Center binnen stappen. Maar ik heb Beauty nodig om het donker in te lopen en de goede gaven mee terug te brengen die van een slechte maan een goede maan maken.

We hollen een lange steriele gang door naar de liften. Ik kijk naar de oplichtende cijfers: 8, 7, 6. Het duurt een eeuw voor de deuren opengaan en er stort een heel universum in voor ze weer dichtgaan. De vierde verdieping is verlaten en we rennen weer een gang door, naar de deuren waarop *Alleen bevoegd personeel* staat.

‘Cleo Deighton,’ zegt Greg tegen de verpleger achter de balie. ‘Waar is ze?’

‘Meneer en mevrouw Deighton?’ vraagt hij, waarop we allebei knikken. ‘Ze is net naar de OK gebracht. Ik zal een arts bellen die u kan bijpraten.’

‘Graag,’ zegt Greg, maar hij pakt zijn hand vast voor die bij de telefoon is. ‘Hoe is het met haar?’

De wat plumpe man met roze wangen kijkt om zich heen op zoek naar hulp. Hij ziet niemand, strijkt zijn haren glad en zegt met zachte stem: ‘Ze heeft aanzienlijk hersentrauma opgelopen en bloedverlies door een scheur in de aorta. Haar toestand is kritiek, vrees ik, maar we zijn erin geslaagd haar bloeddruk te herstellen, zodat de chirurg kan opereren.’ Hij kijkt Greg aan. ‘Het spijt me, maar voor meer informatie moet u echt met de behandelend arts praten.’

‘Jezus, o, jesus,’ fluister ik terwijl ik me Cleo probeer voor te stellen met hersentrauma en een gescheurde aorta.

‘Waar is ze?’ vraagt Greg.

‘De eerste verdieping. Er is een wachtruimte links van de lift. Ik zal de OK bellen om te vertellen dat u hier bent. Er zit daar al een stel te wachten... de mensen die met haar mee naar het ziekenhuis zijn gekomen.’

In mijn terugkerende nachtmerrie moet ik het alarmnummer bellen, maar haal ik de cijfers steeds door elkaar. Zo’n eenvoudige taak en toch kan ik hem niet volbrengen. Nu rennen Greg en ik in die nachtmerrie samen door eindeloze ziekenhuisgangen in de hoop onze dochter te vinden. De eerste verdieping is stil, spaarzaam verlicht en verlaten, afgezien van de wachtruimte, die we ongemerkt voorbijlopen.

‘Dominee!’ roept Jakes. Hij vult de deuropening met zijn brede, getatoeëerde lijf, zijn gitzwarte haar bijeengehouden onder een paisleyhoofddoek. ‘Dominee Greg, het is vreselijk,’ zegt hij en hij begint te huilen terwijl ze elkaar omhelzen. ‘Abbe, het spijt me zo,’ zegt hij, zich losmakend uit Gregs armen en in de mijne kruipend. Zonder de vraag af te wachten begint hij, in vlagen, uit te leggen wat er is gebeurd. De meisjes hadden net hun pizza op en zaten op het stoepje bij de voordeur. Theresa was in de keuken om de assepoesterjurk schoon te maken, waar Cleo drinken op had geknoeid. Jakes had net iets te drinken uit de koelkast gehaald en liep terug naar de woonkamer toen hij een flits lichtgekleurde huid het trapje bij de voordeur af zag schieten, onder de lamp vandaan en de donkere avond in. Hij zag wel het blote lijfje, maar niet de gele vlieger waar ze achteraan ging. Hij had haar geroepen, zegt hij, en had op tijd de hordeur bereikt om haar tussen twee geparkeerde auto’s door de weg op te zien lopen, waar een einde was gekomen aan de korte vlucht van de vlieger.

‘Die man stampte keihard op zijn rem...’ zegt Jakes en verder maakt hij zijn zin niet af. ‘De anderen zitten in de kapel te bidden; we moeten gewoon blijven bidden.’ Hij schudt zijn hoofd, stapt weer de wachtruimte binnen en loopt naar de linkerhoek, waar hij op zijn knieën voor het aquarium gaat zitten. *Waakt en bidt, dat hij niet in verzoeking komt.* De vertrouwde woorden zijn net bij me opgekomen of vanuit het plafond klinken de woorden: ‘Alle personeel OK 2, code blauw, code blauw.’

‘Waar is mijn dochter?’ roep ik, lang voordat de twee witte jassen ons bereiken. Een van hen is Cleo’s kinderarts, dokter Demalka, wier Nederlandse huid bijna doorschijnend bleek is in het licht van de tl-lamp. De eerste die Cleo ooit heeft gewogen, haar hoofd heeft opgemeten, haar vingers en tenen telde, die haar amper twee maanden geleden een handvol stickers gaf omdat ze zo dapper was tijdens de jaarlijkse controle en helemaal niet huilde toen ze vier injecties kreeg. Haar gezicht ziet er gesloten, dichtgeritst uit; ze is nu niet de arts die we kennen. Ik zie haar naar de grijze man naast haar knikken en ben plotseling vreselijk bang van haar. Zeg het niet, denk ik, vertel het me niet. Zeg helemaal niets, geen woord.

‘Dominee en mevrouw Deighton,’ zegt de andere witte jas.

We zijn nu hoge bomen, Greg en ik, met onze wortels in een pot met rottende aarde verankerd, buigend en trachtend de ander te bereiken, maar zonder elkaar te raken, wachtend tot de bijl de eerste slag zal uitdelen.

‘Het spijt me heel erg,’ zegt dokter Demalka. ‘We hebben gedaan wat we konden, maar ze heeft het niet gehaald.’

‘Zeg dat niet, zeg dat niet, zeg dat niet!’ roep ik. Iemand pakt me bij mijn armen, ik weet niet wie. De smalle tunnel van mijn op dokter Demalka gerichte blik wordt een donker, gapend gat. Met mijn hand steunend tegen de muur slaag ik erin te vragen: ‘Waar is ze?’ De duistere nacht van de Afrikaanse vlakte rolt zich voor me uit en speldenprikken licht dringen in mijn ogen. ‘Raak me niet aan, laat me los! Blijf verdomme met je poten van me af!’ Het zijn Gregs handen.

‘God, god, god,’ herhaalt hij telkens weer tussen zijn snikken door. Hij laat me los. De vloer waar ik mijn voorhoofd tegenaan duw is koel, en voor mijn knieën verschijnt een plasje tranen. ‘Nee, nee, nee, nee.’

‘Waar is ze? Waar is mijn dochter?’ vraagt Greg ergens boven me. *Ze hebben mijn Heer weggehaald en ik weet niet waar ze hem hebben neergelegd*, zegt de stem in mijn hoofd, en ik ben alle Maria’s die ernaar verlangen het gestolen lichaam vast te houden.

Iemand trekt me omhoog en we lopen tussen de rouwenden die buiten de wachtruimte staan door. Een van de hoofden draait in het voorbijgaan met ons mee, een hand tegen haar mond gedrukt. Ik moet twee keer knippen voor ik haar herken: Theresa, overeind gehouden door Jakes aan de ene en Jenny aan de andere kant. Ze zien er allemaal uit alsof ze net wakker zijn, de ogen rood van de slaap en van schaamte, zich ervan bewust dat ze in één simpele taak hebben gefaald: oppassen.

We worden een schemerige kamer met glazen wanden binnen geleid. Cleo ligt op een smal bed, een witte deken tot haar kin opgetrokken als om haar tegen de kou te beschermen. Greg steekt zijn handen onder haar, tilt haar op en gaat met haar op de vloer zitten. Ik kniel naast hem neer, buig voorover om haar blonde krullen weg te aaien en haar bleke voorhoofd te kussen terwijl de laatste stralen zonlicht zich terugtrekken. Ik hoor een lange, diepe kreun en Greg herhaalt telkens haar naam.

‘Geef haar aan mij,’ zeg ik tegen hem. ‘Ze krijgt het koud.’

‘Pak haar niet vast,’ fluistert hij hoofdschuddend. ‘Lieverd, pak haar niet vast.’

En dan weet ik dat hij me iets vreselijks probeert te besparen, het bewijs dat een akelig monster in de nacht -- de Tokoloshe van het *veldt* -- onder de deken is gekropen en Cleo’s lichaam heeft geroofd.

‘Geef haar aan mij,’ dring ik aan.

Het waren dezelfde handen die drie jaar geleden een stille, in een dekentje gewikkelde Cleo bij mijn gezicht hadden gehouden. Ze was pas een paar minuten oud, maar leek toen al wijs. ‘Dit is je mammi,’ zei hij tegen haar. ‘Mammi, dit is Cleo.’ Met mijn armen nog vastgebonden aan de operatietafel, mijn lijf versuft door de verdoving, keek ik naar mijn kind in het witte dekentje en kraste ik een huilerig ‘hoi’. Slechts een fluistering bij me vandaan keek ze me door haar met zalf ingesmeerde oogjes aan en ik wist dat ze me herkende in die wazige nieuwe wereld. Misschien kwam het door het geluid van die zachte begroeting met een stem die haar zo vertrouwd was als de binnenkant van mijn baarmoeder of door de onzichtbare draad die ons verbond, dat er geen woorden en geen gezichtsvermogen nodig waren.

Ze was zo licht toen ik haar een paar uur later voor het eerst vasthield, nadat de incisie netjes was gehecht, het door de verdoving veroorzaakte kokhalzen en braken waren gezakt en alle apparatuur was weggehaald. Zo licht. En toch liet haar kleine lijfje een onuitwisbare indruk op me achter, als reliëfdruk op rijstpapier. Ik liet haar urenlang op mijn borst slapen en stuurde de verpleegsters en hun zorgen telkens weg. Ze was mijn anker, ze hield me op mijn plaats in dat onwrikbare moment van het rijzen en dalen van mijn borstkas en haar zachte gesnurk; een volmaakte tweepersoonswereld.

‘Word wakker, word wakker, schatje, word wakker,’ smeed ik, het dekentje om haar heen instoppend, fronsend bij wat eens een stevige heup was en nu aanvoelt als gebroken eierschalen. Mijn anker is losgeslagen en ik ben op drift geraakt.

‘Wat hebben ze gedaan? Greg, wat hebben ze met haar gedaan?’ vraag ik, maar hij is opgestaan en kijkt woedend naar de teruggekeerde chirurg.

Ik kijk op haar gezichtje neer, waar de bloes van haar roomkleurige wangen is verdwenen. Haar gouden krullen zitten in de war, afgezien van één volmaakte krul op haar

voorhoofd. Ik steek een hand onder haar hoofd, om die goudkleurige kroon nog een keer vast te houden, en raak iets wat aanvoelt als opgedroogde modder. Wanneer haar hoofd met mijn handpalm meedraait, zie ik dat het opgedroogd bloed is. Greg praat kortaf en snel en dan hoor ik een stem ergens ver weg, op de maan, zeggen: 'Toenemende zwelling in de hersenen... was gestabiliseerd... hart hield er plotseling mee op... te laat om te opereren... alles gedaan wat we konden...' Van mij mogen ze nu vertrekken, allemaal, en mij en Cleo hier achterlaten als de met as overdekte gestalten in Pompei.

Hun stemmen dreunen door, die van Greg steeds luider, die van de anderen met steeds meer verontschuldiging, tot ik me omdraai en hen boos tot stilte maan.

'*Tula tu tula baba tula sana, Tul'umam 'uzobuya ekuseni.*' Ik zing het Afrikaanse slaapliedje dat Beauty ooit voor mij zong, en wieg mijn kleine meid alsof ze een boze droom heeft gehad. '*Slaap, baby, slaap, morgen zal je mamma weer bij je zijn.*'

Buiten de wachtruimte zie ik de anderen nog steeds bij elkaar staan, Theresa en Jenny. Theresa voelt dat ik naar haar kijk, draait haar hoofd om en kijkt me aan, nog steeds op Jenny's schouder leunend. *Terwijl Judas, zijn verrader, erbij stond.* Ze recht haar rug, laat haar vriendin los en lijkt over de kloof heen iets te zeggen. Ze slaat haar handen ineen... bidt ze of smeekt ze? Ik wend me weer tot Cleo wanneer haar arm onder de deken uit valt. Dat zachte handje dat mijn hand placht vast te pakken, is nu slap en haar nagels hebben de kleur van de avondhemel in de schemering.

'De vingers van een pianiste,' had Theresa gezegd toen Jenny en zij de dag dat Cleo was geboren naar het ziekenhuis kwamen en het dekentje opensloegen om haar te bekijken.

'Begin dan maar te sparen, want jullie mogen meebetalen voor haar pianolessen,' zei ik.

'Ze zal de wereld aan het huilen maken met haar prachtige muziek,' zei Theresa.

'Of omdat ze de volgende *Gejaagd door de wind* schrijft,' voeg ik daaraan toe.

'Wat ze ook doet, ze zal ons aan het huilen maken!'

'Mogen ze haar zien?' vraagt dokter Demalka terwijl ze de kamer in komt, maar voor Greg antwoord kan geven zeg ik: 'Niemand krijgt haar te zien. Stuur ze maar naar huis.'

Naar huis. Mijn thuis is verdwenen. Dit is thuis; moge de as uit de hemel neerdalen en zich over ons neerleggen in dit steriele, oneindige thuis. Ergens in de verte klinkt het gehuil van een dier dat gevangen zit in een strik. Als Greg mijn schouder aanraakt, realiseer ik me dat ik het ben.

Cleo's onderlip is scheef, hij hangt rechts omlaag zoals wanneer ze sliep of bang was. Precies zoals toen ze geboren werd.

'Cleo!' huil ik, de afgrond in roepend, haar terug roepend uit de leegte; een luide, heldere schreeuw. 'Word wakker, Cleo. Doe je ogen open, schatje; het is tijd om naar huis te gaan.'

Maar ze is vertrokken naar het rijk van verdronken jongetjes en gekruisigde goden.